

7. třída

Téma: Svět kolem nás: tolerance k národnostním menšinám, ochrana obyvatel za mimořádných událostí

Počet hodin: 5

Kompetence: rozvoj kompetencí k učení, sociálních a osobnostních, komunikativních, pracovních, k řešení problémů při samostatné práci, při práci ve skupinách, při práci s textem

Mezipředmětové vztahy: Občanská výchova, dějepis, zeměpis, výtvarná výchova, pracovní výchova, multikulturní výchova, cizí jazyky

1) aktivita - Pozdravy

Stručný popis hry: Seznamovací aktivita, jak také může docházet ke střetu různých kultur.

Úvod: Zadání a vysvětlení úkolu, rozdělení do skupin.

Potřebný čas: 10-20 min

Velikost skupiny: 10 a více, práce ve dvojicích.

Potřeby, pomůcky: Papírové proužky, klobouk.

Expozice:

1. Učitel nakopíruje pozdravy (viz seznam níže), rozstříhá a papírové proužky vloží do klobouku.

2. Každá dvojice si vylosuje jeden proužek papíru a podle instrukcí pozdraví partnera ve dvojici a řekne své křestní jméno. Dále si losuje jiný typ pozdravu.

Cíl:

Seznamovací aktivita vhodná k seznámení a uvolnění atmosféry ve skupině. Vhodné jako úvod k tématu multikulturních vztahů.

Opakování:

Učitel pokládá tyto otázky:

Víte odkud jednotlivé pozdravy pocházejí?

Jak moc je jejich přiřazení k jednotlivým zemím opodstatněné? Tj. zdraví všichni Němci pevným stiskem ruky?

Seznam pozdravů:

- Pozdravte druhého třemi polibky střídavě na obě tváře. (Holandsko / Belgie)
- Pozdravte druhého dvěma polibky střídavě na obě tváře. (Portugalsko / Španělsko)
- Pozdravte druhého čtyřmi polibky střídavě na obě tváře. (Paříž)
- Pozdravte druhého tak, že semknete ruce jako by k modlitbě a mírně se ukloníte. (Japonsko)
- Pozdravte druhého třením svého nosu o jeho nos. (Inuité)
- Pozdravte druhého mocným vřelým obětím. (Rusko / Palestina / Dánsko)
- Pozdravte druhého pevným stiskem ruky. (Německo)
- Uchopte druhého za ramena a pozdravte ho třením vnějších stran pravého kolene. (smyšlený pozdrav – sami si můžete vymyslet další)

Závěr:

Učitel klade tyto otázky:

Které pozdravy Vám byly příjemné / nepříjemné a proč?

Zažili jste podobnou (trapnou) situaci v kontaktu s cizinci?

Motivace:

Seznámení žáků s různorodostí ve zvycích jednotlivých národů. Přiblížení zvyků a seznámení se s jednotlivými národy netradičním způsobem.

Aktivita – Pozdravy

1. Žáci vytvoří dvojice a jeden z dvojice si vylosuje proužek papíru a podle instrukcí pozdraví partnera ve dvojici a řekne své křestní jméno.
2. Dále stejně i ostatní ve skupině. (Např. Pozdravte druhého tak, že semknete ruce jako by k modlitbě a mírně se ukloníte.)
3. Až se všichni navzájem představí, vyzve vyučující žáky aby odhadli, ve kterých zemích se jednotlivé pozdravy používají.
4. Na závěr mohou žáci říct, které pozdravy jim byly příjemné a které nepříjemné a proč. Učitel by měl vyzvednout různorodost ve zvycích jednotlivých kultur.

2) aktivita - Portréty

Stručný popis hry: Výtvarná aktivita popisující stereotypní představy různých typech lidí.

Úvod: Zadání a vysvětlení úkolu.

Potřebný čas: 45 min

Velikost skupiny: 5 a více žáků

Potřeby, pomůcky: výtvarné potřeby dle zvolené techniky, papíry – pro každého.

Expozice: Učitel zadá žákům úkol, aby nakreslili 7 osob s jejich charakteristickými vlastnostmi nebo povahou. Úkolem je, aby žáci jednoduše nakreslili, jak si jednotlivé osoby představují.

Cíl:

- pochopení rozdílů ve vnímání a různých úhlech pohledu
- zamyšlení se nad stereotypy, nad vnímáním osobnosti v souvislosti vnějšími lidskými znaky
- zkoumání stereotypů ve vnímání studentů
- rozvoj výtvarných dovedností, tvořivosti, fantazie
- rozvoj vnímání druhých lidí

Opakování: Po ukončení výtvarné činnosti pokračujte vyučující prezentací (i vytvořením minigalerie ve třídě), studenti se mohou podělit o své zkušenosti, pocity, o to , který z portrétů se jim kreslil obtížně apod.

Závěr: Ve třídě lze vyvolat diskusi na téma stereotypy v chápání odlišností jiných kultur, či povahových charakterů.

Motivace: Možnost využití vlastní fantazie a výtvarného talentu.

Jednotlivé charakteristiky:

Chudý	Eskymák
Bohatý	Trhovec
Intelektuál	Věštkyň
Šprt	Bubeník
Hippík	Evropan
Indián	Afričan
Kočovník	Cizinec

Aktivita – portréty

1. Učitel zadá žákům úkol, aby nakreslili 7 osob s jejich charakteristickými vlastnostmi, nebo povahou. Úkolem je, aby žáci jednoduše nakreslili, jak si jednotlivé osoby představují. Který je jaký ?
2. Úkolem žáků tedy je, aby je popsali a namalovali podle výrazu ve tváři, oblečení či jiných vnějších znaků.
3. Charakteristiky můžete zvolit jakékoliv, dle vlastního uvážení, věku nebo zájmu studentů, atd. . Studenti mohou pracovat samostatně či ve dvojicích, malých skupinkách.
4. Po ukončení výtvarné činnosti pokračujte prezentací (i vytvořením minigalerie ve třídě), studenti se mohou podělit o své zkušenosti, pocity, o to , který z portrétů se jim kreslil obtížně apod. .
5. Diskuze na téma stereotypy s kulturní rozdíly.

3) aktivita - noviny

Stručný popis hry: Aktivita zaměřená na vnímání a orientaci studentů v podmínkách neznámé kultury.

Úvod: Učitel se žáků zeptá, zda se už někdy četli denní tisk jiného státu (v jiném jazyce).

Potřebný čas: 30 min

Velikost skupiny: 15 a více

Potřeby, pomůcky: - sbírka novin v různých jazycích, které nejsou studentům známy; noviny by měly být přibližně stejného data

Expozice: Žáci vytvoří trojice. Každá trojice dostane jedny noviny psané cizím jazykem.

Jejich úkolem bude dozvědět se z novin co nejvíc informací o daném státě a prezentovat je zbytku třídy.

Cíl:

- rozvoj pozorovacích schopností a schopností orientovat se v podmínkách neznámé kultury
- rozvoj komunikace mezi kulturami
- získání zprostředkované zkušenosti z kontaktu s neznámou kulturou
- seznámení se s nedorozuměním mezi kulturami

Opakování: Prezentace jednotlivých skupin a diskuze.

Závěr: Studenti ve skupinách sestaví seznam deseti otázek, které je na základě studia napadli a které by rádi položili někomu ze země, ze které noviny pocházely.

Motivace: Seznámení se s neznámou kulturou

Aktivita - Noviny

1. Učitel si připraví sbírku novin přibližně stejného data, v jazycích pro studenty neznámých. Může je koupit v některých prodejnách denního tisku, vyhledat na internetu a vytisknout.
2. Žáci utvoří trojice a každá skupina dostane k prohlédnutí jedny noviny. Nikdo z trojice by neměl znát jazyk, ve kterém jsou psány, ani vědět o který jazyk se jedná.
3. Úkolem trojic je zjistit co nejvíce o kultuře a zemi, ze které noviny pocházejí. Poté dostanou možnost prezentace jejich závěrů s vysvětlením, jak k nim došly.
4. Dále pokračujte diskusí celé třídy.

Obměna :

Studenti ve skupinách sestaví seznam deseti otázek, které je na základě studia napadli a které by rádi položili někomu ze země, ze které noviny pocházely. Učitel se pak pokusí postupně pozvat do třídy příslušníky dotyčných zemí a studenti s nimi mohou své otázky prodiskutovat.

4) aktivita - tolerance

Stručný popis hry: Aktivita zaměřená na vzájemnou toleranci lidí.

Úvod: Vysvětlit, co je to být „nerespektovaný“ – v roli nižšího (žena x muž , starší x mladší , z venkova x z města, chalupář z Prahy x místní.). Uváděnými příklady dospět k termínu nerespektovaný

Potřebný čas: 45 min

Velikost skupiny: libovolná

Potřeby, pomůcky: papír A4 (dle počtu účastníků), psací potřeby, fixy, lepítka.

Expozice: Každý žák by si měl vybrat jeden zážitek z určité oblasti, který sám prožil, situaci, kdy nebyl respektován z titulu věku, pohlaví, profese a nakonec národnosti či etnika.

Cíl:

- Uvědomit si, jaké to je, když nás naše okolí nerespektuje-neuznává, přehlíží z důvodu věku, povolání, národnosti, pohlaví, áboženského vyznání,oblékání apod.
- Vžít se na chvíli do této role-nerespektovaného.
- Vzpomenout si, kdy se nám stalo něco podobného, kdy jsem byl(a)nerespektovaný(á).
- Vyvodit ze vzpomínek a vlastních prožitků závěr, poučení.

Opakování: Žáci dostanou příležitost říci třídě svůj zážitek

Závěr: Učitel napíše na tabuli dvě otázky, které se vztahují k tématu. Vyzve žáky aby na otázky písemně odpověděli.

Motivace: možnost diskutovat o nespravedlnosti, pochopit význam tolerance, naučit se toleranci, možnost prosadit svůj názor.

Aktivita - Netolerance

1. Vysvětlit, co je to být „nerespektovaný“ – v roli nižšího (žena x muž , starší x mladší , z venkova x z města, chalupář z Prahy x místní.). Uváděnými příklady dospět k termínu nerespektovaný.

2. Každý žák by si měl vybrat jeden zážitek z určité oblasti, který sám prožil, situaci, kdy nebyl respektován z titulu věku, pohlaví, profese a nakonec národnosti či etnika.

3. Žáci dostanou příležitost říci třídě svůj zážitek

4. Učitel napíše na tabuli dvě otázky:

- Co by se již nikdy nemělo stát, aby se váš zážitek neopakoval?
- Co byste očekával/a od vašeho protivníka? Co by měl udělat jiného, aby se situace neopakovala, ale změnila ve váš prospěch?

5. Vyzve žáky aby na otázky písemně odpověděli. Odpovědi si vybere a do příští hodiny zpracuje a okomentuje.

5) aktivita – jiný kraj jiný mrav

Stručný popis hry: Výtvarná aktivita zaměřená na téma vlastní kultury a etnocentrismu.

Úvod: Učitel vyzve žáky, aby povídali o zkušenostech z dovolené v zahraničí s důrazem na odlišnosti v porovnání se zvyky v našem státě.

Potřebný čas: 45 min

Velikost skupiny: 9 a více

Potřeby, pomůcky: - čtvrtky, fixy či pastely, sešíváčka, lepicí páska

Expozice: Úkolem žáků bude namalovat tři obrázky na společné téma „naše země“ v tomto pořadí:

- 1) Co je nejtypičtější pro lidi mé země
- 2) Co je nejtypičtější pro mou zemi v porovnání s ostatními zeměmi
- 3) Jak vidí (vnímají) naši zemi cizinci

Cíl:

- Uvědomit si svou kulturu - porozumět rozdílným úhlům pohledu na vlastní kulturu
- Uvědomit si etnocentrismus a pojetí „nás“

Opakování: Obrázky předvedou v pořadí podle témat a vysvětlí.

Závěr: Učitel porovná s žáky různá pojetí témat jednotlivých skupin a diskutuje o rozdílech, které se u nich objevily v charakteristice své vlastní kultury.

Motivace: Naučit se nové poznatky o jednotlivých světových národnostech, zvycích a tradicích.

Aktivita – jiný kraj jiný mrav

1. Učitel rozdělí třídu do malých skupinek. Každá z nich dostane tři malé nebo jednu velkou čtvrtku. Jejich úkolem bude namalovat tři obrázky na společné téma „naše země“ v tomto pořadí:

- 1) Co je nejtypičtější pro lidi mé země
- 2) Co je nejtypičtější pro mou zemi v porovnání s ostatními zeměmi
- 3) Jak vidí (vnímají) naši zemi cizinci

2. Skupiny mají 30 minut na namalování všech tří obrázků. Potom obrázky předvedou v pořadí podle témat a vysvětlí.

3. Hodnocení:

Učitel porovná s žáky různá pojetí témat jednotlivých skupin a diskutuje o rozdílech, které se u nich objevily v charakteristice své vlastní kultury. Důraz je kladen na vnitřní různorodost. Žáci by mohli hledat společné rysy, které identifikují členy stejné kultury (jak se vidíme my sami).